N^{ER} 63. z Warszawy R. 1795. d. 11. Sierp: we Wtorek.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI Y ZAGRANICZNY.

z Grodna.

UNIWERSAŁ
Litewskiego Generał-Gubernatora Xiążęcia
REPNINA

Sciągaiący się do rozpoznania długow Podskarbiego Ogińskiego.

Oznaymiwszy Uniwersałem moim pod dniem 14. (25.) miesiąca Maia roku teraźnieyszego, wszystkich i każdego w szczegulności: iż dla rozpoznania długow Podskarbiego Ogińskiego, i dla rozdzielenia własności iego, od własności Hetmana Ogińskiego, ustanowiona iest przezemnie w Grodnie Kommissya, w którey wszyscy do pomienionych dóbr za długami, i z innych sprawiedliwych okoliczności maiący pretensye teraz złożyć powinni; rownym sposobem obwieszczam i tych wszystkich, którzy pomienionemu Podskarbiemu są dłużni, lub którzy od niego iakie dobra w zastawie, arędzie, oraz za innemi tranzakcyami, i wzaiemnemi umowami trzymaią w swoiey Possessyi i zarządzeniu, aby w przeciągu trzech miesięcy od daty niżey wyrażoney, do ustanowioney w Grodnie Kommissyi sami lub przez swoich Pełnomocnikow, pierwsi winne Podskarbiemu Ogińskiemu za Obligami i iakiemikolwiek tranzakcyami i umowami pieniądze, niezawodnie i bez naymnieyszego wyłączenia wnieśli; drudzy zaś Prawa (iakiegokolwiek one są rodzaiu i waloru) służące sobie na Possessye dóbr Podskarbińskich, w Litwie moiemu rządo-

Ppp

wi poruczone, sytuowanych, dopiero w ich dzierżeniu będących, złożył; pod warunkiem w przeciwnym zdarzeniu za niewypełnienie przez nich tey rekwizycyi, iednym konfiskaty własnych ich maiątkow, drugim zaś znikczemnienia wszystkich należności, które oni maią na własnościach Podskarbiego Ogińskiego. A gdy końcem łacnieyszego rozdystyngwowania własności obu Ogińskich, i skonkludowania iakie długi do iakich dóbr przywiązać należy, wszystkie sprawy Obligowe, i o wszelkie do dóbr Ogińskich pretensye, zamiast Sądow Ziemskich i Grodzkich, będą iuż rozpoznawane w rzeczoney Kommissyi; przeto ci wszyscy, którzy w tych Sądach sprawy swoie i instancye maią, powinni stawać z onemi w Kommissyi, i oczekiwać wyroku wspólnie ze wszystkiemi temi, którzy iakiekolwiek do dóbr Ogińskich maią pretensye, które w naznaczonym pierwszym Uniwersałem moim trzy-miesięcznym terminie, pod stratą wszelkiego ich Prawa produkować obowiązani. Dla lepszey zaś wiadomości o wzaiemnych pretensyach i summach Ogińskiemu Podskierbiemu należnych, który dla uchylenia się swoiego, dać nie może potrzebnych obiaśnień Kommissyi; zalecam, ażeby bywsi u niego Plenipotenci, Kommissarze, i Zawiadowcy dóbr w Litwie rządowi moiemu powierzonych, tudzież *Fribes* były z Ogińskim w handlu kompanista, *Rydel* Kassyer, i Sukcessorowie zmarłego *Valentin* Buchaltera, nieodmiennie bez wszelkiey wymówki (w ciągu takoż sześciu niedziel od daty tego Uniwersału) do Kommissyi stawili się, i wszelkie papiery u nich byłe do dóbr i długow Podskarbiego Ogińskiego ściągaiące się złożyli. — Wszakże z liczby spraw Kommissyi poruczonych, wyłączaią się te, które nie są o długi i umowy o dobra, lecz o pretensye Sukcessyine, iako to: o gwałtowne zawładanie przez Ogińskich dóbr cudzych, o niezwrócenie aktu-

łnym Dziedzicom dóbr wziętych na zastawę i tym podobne, gdyż dla rozpoznania i rozsądzenia onych według Prawa naznacza się Sąd Ziemski Grodzieński, w którym wszustkie takowe sprawy, chociażby do innych Sądow wprowadzone, rezolwowane będą; dla tego więc szukaiący satysfakcyi, tam stawać powinni, a Sąd nieczyniąc spełnienia wyrokowi swoiemu, sprawę odeszle do Kommissyi dla zgodzenia z ciągiem całego dzieła szczegulnemu iey rozpoznaniu poruczonego. Dan w Grodnie Julii 16. dnia 1795. roku.

(L.S.) Mikołay Xże Repnin.

Manifest względem nowey linii granicy Rossyiskiey i wykonania przysięgi.

Jey Imperatorskiey Mości Naymiłościwszey Pani moiey, Generał-Porucznik, Senator, w urzędzie Generała Gubernatora Guberniami Mińską, Iziasławską i Bracławską głównie zarządzaiący, Orderow Rossyiskich S. Alexandra Newskiego, S. również Apostolskiego i W. Xiążęcia Włodzimierza większego Krzyża pierwszey klassy, Woiennego Sgo W. Męczennika i zwycięzcy Jerzego czwartey klassy, i W. Xięstwa Holsztyńskiego, S. Anny Kawaler Tymoteusz Tutolmin.

Czyniąc zadosyć naywyższey woli Pani moiey naymiłościwszey Imperatorowey całey Rossyi; Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, do wiadomości podaie, iż Jey Imperatorska Mość po uskromionym powszechnym zamieszaniu z obiętych przez woyska Jey kraiów, raczy do swoiego Państwa na wieczne czasy przyłączać Ziemie do Guberniow mnie powierzonych przyległe, w których porządek i sprawiedliwość przez wprowadzenie dobrego rządu ustanowione bydź maią, a to poczynaiąc od dawnych między Rossyą a Gallicyą linii, wzdłuż

po starey granicy Austryackich Dzierżaw, do rzeki *Buga*, i daley w dół wedle biegu iey do Litewskich granic, co zamyka w sobie całą pozostałą część Woiewodztw Wołyńsk: Chełmsk: leżące na prawym brzegu *Bugu*, tak iż wszystkie te Ziemie, Powiaty i miasta wespół z częściami Woiewództw Bełzkiego i Ruskiego odtąd na zawsze zostaną pod Berłem Rossyiskiego Panowania; wieczne zaś poddaństwo rozciąga się na wszelkiego rodzaiu mieszkańcow tych Ziem, i na wszelkich właścicielow iakieykolwiek bądź płci, lat i stanu.

W tym zamiarze dany mi iest od Jey Imperatorskiey Mości wyraźny rozkaz, abym własnym Jey naywyższym świętym imieniem i słowem nayuroczyściey wszystkich Jey nowych poddanych zabespieczył, iż do tych wszystkich wygod i zaszczytow staią się domieszczonemi, iakie tylko przez Manifest z woli Jey Imperatorskiey Mości w dniu 27. Marca R. 1793. zwroceni, na ten czas od Polskich kraiow udarowanemi zostali, a mianowicie:

1*mo*. Naymiłościwsza Monarchini nietylko potwierdzać raczy zupełną i niczym nieznieśioną wolność sprawowania swoiey Religii, nietylko prawną possessyą każdego maiątku zapewnia, lecz dla wszystkich i dla każdego zabespiecza w pełney mierze, i bez żadnego wyłączenia równe uczestnictwo do tych wszystkich praw, swobod i prerogatyw, iakiemi się tylko dawnieysi cieszą Jey poddani, tak dalece: iż obywatele przyłączonych Ziem od dziś dnia poczynaią należeć do tych wszystkich zaszczytow, iakie tylko są stanowi ich po całey obszerności Rossyiskiego Państwa przyzwoite i właściwe.

2*do*. Wszyscy w ogół obywatele Ziem nowo przyłączonych, począwszy od urzędnikow znakomitszey Szlachty do naydrobnieyszego właściciela, maią w przeciągu iednego miesiąca wyko-

nać uroczystą przysięgę na wierność i poddaństwo Jey Imperatorskiey Mości i Wielkim Xięstwom Jey następcom, a to w obecności osób urzędownie przezemnie do przyięcia przysięgi, wyznaczyć się maiących, ieźliby zaś ktokolwiek ze Szlachty lub inszey kondycyi ludzi właściciel nieruchomego maiątku, takowey przysięgi wykonać niechciał, takowemu dozwala się termin trzy miesięczny tak do sprzedaży nieruchomego maiątku, iako też do wolnego za granicę z kraiu wyprowadzenia się, gdy zaś ten czas upłynie, wszelki pozostały maiątek przez sekwestr na rzecz skarbu zabrany zostanie.

3tio. Duchowieństwo wyższe i niższe, iest w obowiązku dać z siebie pierwszy przykład, tak przez wykonanie przysięgi, iako też przez codzienne w publicznych nabożeństwach do Boga modlitwy za zdrowie Jey Imperatorskiey Mości Pani naszey naymiłościwszey, Jey Syna i następcy tronu Cesarzowicza i Wielkiego Xiążęcia Pawła Piotrowicza, oraz całego Nayiaśnieyszego Imperatorskiego domu według formaty, które ku temu używaniu wydane zostaną.

4to. Tym czasem niżeli według zaszłych iuż do mnie w tey mierze od Jey Imperatorskiey Mości rozkazow porządek rządowy stosownie do ieyże nayłaskawszych ustaw ku dobru tegoż kraiu rozciągniony i wprowadzony zostanie; Sądy i rozprawy w przyłączaiących się teraz Ziemiach, Woiewodztwach i Powiatach, w swoich iak do tych czas mieyscach i czasach odbywać się maią Imieniem Jey Imperatorskiey Mości, i władzą Jey, oraz z dokładnym pilnowaniem sprawiedliwości i porządkiem.

5to. Nakoniec dołączam i to, stosownie do naywyższey woli Jey Imperatorskiey Mości, iż wszelkie Jey woyska, iako w swoiey iuż Ziemi rozlokowane, obowiązane są zachowywać naysurowszą karność, tak dalece, iż ani przechody o-

nych z mieysca na mieysce, ani sama ninieysza odmiana rządu niemaią nikomu bydź na przeszkodzie do bespiecznego i spokoynego gospodarstwa, przemysłu i handlu.

Ten Manifest dla powszechney wszystkich wiadomości ma bydź dnia 28. Junii v. 9. roku ninieyszego 1795. po wszystkich Kościołach czytany, do Xiąg Grodowych i Mieyskich wpisany, i w mieyscach przyzwoitych pod oko powszechne przybity. Dan wedle nayważszey woli Jey Impeoatorskiey Mości, Pani moiey nayniłościwszey, z podpisem ręki moiey, i z wyciśnieniem pieczęci Herbu moiego. Dnia 18. v. 29. roku 1795.

(L. S.) Na Oryginale podpisano
Tymoteusz Tutolmin.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A N G L I A.

Z Londynu d. 24. *Lipca.* Większe nadzieie, niźli skutek. Mniemanie było powszechne stronników Dworu, że samo niemal na brzegi Francuzkie wylądowanie, podbiciem będzie całey Bretannii, ale widać, że rzeczy dotąd oporem idą. Porucznik umyślny z tamtych stron przysłany wysiadł cicho na ląd w *Plymouth*, zkąd nayśpiesznicy tu do Londynu przybył. Jego milczenie o wyprawie naszey pod *Quiberon* dość niepomyślności oznacza. Skoro na brzegi wysiadł, niezwłocznie odbiła się szalupa na wysokość morską, tak, iż z żadnym na niey człowiekiem rozmówić się nie można było. Co niespokoyność wzbudza, zwłaszcza, gdy wiadomości z innych stron dochodzą, iż Emigranci kilka iuż porażek odnieśli, i część Artylleryi stracili. Tuteyszy atoli rząd nieprzestaie onych

wspierać nowemi posiłkami. W Porcie *Cowes* 3,000. znowu świeżego żołnierza dla żeglugi do Bretannii na okręta wsiadło. Hrabia *Moira* czeka na przybycie teraźnieyszego Hrabiego Prowancyi (dawniey Hr: *d'Artois.*) Ten skoro do Portu *Spithead* z Niemiec przybędzie, oba razem do Bretannii popłyną.

Ostatnie listy z półwyspy *Quiberon* żadnych niedonoszą pomyślnych wiadomości. O wzięciu fortecy S. Ludwika rozgłoszono zawczesnie. Zamiast *Penthievre* małey twierdzy, którąśmy od Francuzow dostali, napisano że S. Ludwika dostała się nam Cytadella. Ładunek bogaty pod 200. żaglami tu z *Jamayki* przypłynął. Zasilone są Porty Angielskie dostatkiem cukru, indygo, i innemi Ameryki produktami, które zaraz dawnieyszą zbyt wysoką cenę zmnieyszyły. Kalkuluią, że takowy przywoz dostawi maytkow przynaymniey do 4.000. Marynarstwu naszemu.

Wywoz Ryżu z całego Królestwa iest zakazany.

Przez ciąg woyny teraźnieyszey zabraliśmy Francuzom 33. okręta liniowe, z których 13. iest aktualnie Flottę naszą powiększaiących. Francuzi nam 4. wzięli okręta woienne, z których tylko ieden służy w ich flocie. Używamy 41. Fregat zdobytych od Francuzow, a oni 5. tylko naszych maią w usłudze. Ogułem zchwytaliśmy 119. bądź liniowych, bądź fregat, albo innych statkow a sami 24. sztuki mamy takowychże straconych budowli. Wielka zaiste różnica, którą tu w Londynie sławią i kalkuluią, drudzy chcieliby dla przeświadczenia się o prawdzie, aby toż samo i w Paryżu czyniono.

Francuz ieden takową czytaiąc rachubę, rzekł: Co oni raz na morzu, to my sto razy na lądzie.

Pełne żwawey natarczywości bitwy między woyskiem Emigrantow i Republikanami na brzegach Francuzkich wielkie klęski temi czasy przyniosły, ktore przed 17. t. m. zaszły. Francuzcy Republikanie z bagnetami nacierali na armaty naprzeciwko nich wystawione. O tych akcyach Officerowie Emigrantscy donoszą, iż odwaga Francuzow ostatnią zwłaszcza razą tak była wielka i zadziwiaiąca, iż nawet opisać nie mogą. Słowem, że Republikanie z bagnetami lecieli naprzeciw ogromnym działom, i bardzo wiele Bateryow Emigrantskich zdobyli.

W *Brest* znayduiąca się teraz Francuzka Flotta składa się z 4. liniowych okrętow od 130. i 8. od 74. armat. W *l'Orient* ze wszystkim 14. liniowych okrętow iest w oblężeniu strzeżonych.

Tu w Anglii w *Manchester* i po innych mieyscaah dnią 17. mocne czuć się dało trzęsienie ziemi.

Nayświeższe wiadomości z wschodniey Indyi donoszą, że aktualnego wybuchnięcia woyny między Marattami i Nizzami spodziewaią się tam codzień, ale Rząd Angielski postanowił zgoła się do tego nie mieszać.

Do *Barbados* wyspy Amerykiey d. 3. Czerwca 750. ludzi świeżego woyska z Anglii przybyło, zkąd część do *St Vincent* wysłaną została.

Postanowienie, aby żadnego nie ieść chleba iak domowego pieczenia prawie iest powszechne, ile gdy Krol chleb śniady nakształt razowego zmieszany z pszennym dawać sobie na stoł kazał. Xże Wallii i Familia cała Królewska za tym przykładem poszła.

Ostatnie Depesze do tuteyszego Rządu od *Quiberon* odnogi nadesłane pod datą 18. donoszą, że między woyskiem Republikańskim i Emigrantami nowa zaszła utarczka, w ktorey ostatni znowu losu nieszczęśliwego doznali, gdyż więcey 600. ludzi w zabitych utracili, a między

temi 50. Officerów naydoświadczeńszych legło. Emigranci przymuszeni są do cofnięcia się. Prywatne listy z tychże okolic bardziey ieszcze potwierdzaią to smutne dla *Rządu* Angielskiego doniesienie.

Lord *Moira* przed kilką dniami był w Londynie. Sądzono nawet, że kommendę nad expedycyą przeciwko Francuzom rezygnować będzie, ale po konferencyi z Ministrem Panem *Pitt*, znowu powrócił do *Southampton*.

Gdy Rząd Francuzki umiarkowaną, lubo ieszcze publicznie od Konwencyi nie zatwierdzoną systemę do wymiany niewolników wprowadził, przeto kommunikacya między *Dover* i *Calais* znowu iest otwarta.

Niektórzy Emigranci utrzymuią tu nadzieię i maią, jakoby tayne od przyiacioł swych wiadomości o planie Konwencyi, żeby Marya Teressa Corka ostatniego Króla Francyi, która za uwięzione kilka osoby w Austryi, wymienioną być miała, teraz Królową obwołana, i do czasu życia iey Regencya ustanowiona była.

Wycieczka ostatnia 17. Lipca z Fortecy *Penthievre* dla Emigrantow nienaypomyślniey poszła, gdyż odparci z niemałą znowu stratą zostali. Chcieli uderzyć na oboz Francuzki, lecz gdy Republikanie z bateryi ogniem na nich sypać poczęli, przymuszeni są cofnąć się.

P. S. Rozchodzi się wiadomość, że Emigranci pół-wyspę *Quiberon* właśnie opuścić mieli, gdy 18. dnia przybyły posiłki z Anglii. Liczba Emigrantow wynosi teraz w tamtych stronach do 12,000. i spodziewaią się, że tam utrzymać się potrafią wsparci krążącą niedaleko flottą.

Belleisle zostaie ieszcze w blokadzie. Francuzki Generał *Hoche* 16,000. Republikanow kommenderuie przeciwko Emigrantom.

FRANCYA.

Z Paryża d. 20. *Lipca.* Porządna wiadomość postanowień, iakie zaszły w Konwencyi wymaga iżby sessye krótko iey przebiec.

Na Sessyi dnia 17. Lipca Quinot czytał imieniem Kommissyi 21. akt oskarżenia przeciwko Jozeffowi Lebon. Ten akt zamyka samą tylko listę zarzuconych mu przestępstw. Konwencya dekretowała, aby kryminalnie był sądzony.

Thibault imieniem Deputacyi skarbowey przekłada Konwencyi proiekt względem podatku pogłównego, także względem podatku wolnych osob i względem praw poborowych, z których wiele Artykułow zostało przyiętych, Jeden Artykuł zawiera względem taxy kominowey. Na każdy dom wyznaczyć ieden komin bezpłatny, a od 2giego zaś rocznie aby 3. Liwry, od 3go 6. Liwrow, od 4go 12, Liwrow; i tak daley dubluiąc opłatę, nakazać chciano.

Wszakże Lanjuinais dowiodł, że podług tey taxy, od domu który 20. Kominow ma. (iakie są domy na przedmieściach, gdzie częstokroć od 50. do 100. udzielnych mieszkań razem zawiera się, a przeto potrzebuią na każde mieszkanie osobnego komina) w iednym Roku więceyby podatkow opłacić wypadło, niżeli sam dom iest warty. Deputacya więc Skarbowa uczyniła sama propozycyą, aby ten artykuł ieszcze iey do przeyrzenia był oddany, dla roztrząsnienia dostatecznieyszego tey materyi.

Konwencya iednak zadekretowała iako fundament, że kominy maią opłacać.

Doulcet doniosł imieniem Deputacyi ocalenia, że zachodnia Pyreneyska armia dekretowi odpowiada Konwencyi, który o niey napisał, iż nie przestaie dobrze zasługiwać się oyczyznie. Oznaymuie Reprezentant będący przy tey armii Meilhaud, że dnia 6. Lipca Hiszpańskie woysko zupełnie przez woysko Republikańskie iest zbite,

i przymuszone, aż pod mury Pampelony zacofnąć się.

Sefsya Konwencyi dnia 18.. Konwencya roztrząsała znowu Konstytucyą. Przyszło dziś ważne pytanie, Jaką mocą ciało prawodawcze ma być opatrzone i czyli z iedney, lub z dwuch izb składać się powinno? Po długiey rozwadze proiekt Kommissyi przyięty i następny artykuł dekretowany. „Ciało prawodawcze składa się z rady dawnych (des Anciens) i z Rady 500. Rada dawnych składa się z 500. członkow. Obie Rady rezyduią w tymże Mieście, i maią obie podobneż honorarium dla utrzymania się odbierać.

Sessye dnia 19. Lipca. Gdy się pogłoski o nowo knuiących się w Paryżu spiskach rozeszły, Boifsy d'Anglas rzekł: „Możnaż dłużey „zasypiać i nie czuwać nad położeniem Stolicy „Paryża? Oto wolność iest w nayniebeśpiecz„nieyszych momentach! Jeśli więc Konwencya „nie użyie całey swey energii, tedy już podo„bno po Rzpltey. Któż takowe dokoła was bun„ty knuie? Oto ludzie owi, ktorzy wprawdzie „wolności szczerze sprzyiaią, atoli szkodliwą ra„dą zagrzanicznych Agentow obłąkani są i zwie„dzeni. Wyrzeczcie tylko słowo, iużci wolność „w laury przybrana, a intrygi na zawsze upa„dną. O cóż za żuchwalstwo! rozsiano, iako„by Konwencya postrach znowu w prowadzić „chciała, i iakoby w waszych Deputacyach ten „proiekt czyniono! Jakże? to zamyślacie wy „znowu postrach w prowadzić? (Nie! nie! zawołała cała Konwencya w ogulności, a Legendre wstąpiwszy na wyższe mieysce dodał: ani godności Królewskiey, ani Jakobinow.) Boifsy dałey mówić począł: „Nie! zaiste, ani się wa„sze Deputacye kiedyżkolwiek względem tak o„hydnego proiektu naradzały. Wszyscy żąda„my wolności, wszyscy pragniemy, aby Agen„ci tyranii Roberspierra ukarani zostali.

„Wy! wy mówię, którzy się wzbraniacie „dopełniać świętego posłuszeństwa prawom, wie„cież kto was zwodzi? oto Terroriści 20. Ma„ia. Jedni mówią, trzeba Konwencyą wymor„dować, ponieważ ona zamyśla postrach znowu „wprowadzić, drudzy wołaią, że trzeba iednę „głowę na mieyscu owych 750. złoczyńcow o„brać.

Nakoniec Boissy żądał, a Konwencya dekretowała, że Deputacye względem zdarzonych w tych dniach okoliczności, maią uczynić doniesienie i wszelkich prawideł użyć dla zapobieżenia nowym rozruchom, tudzież aby Konwencya każdego dnia od południa, aż do godziny 4. układaniem nowey Konstytucyi zatrudniała się. Wniosł zatym proiekt Merlin Doüay, aby Sessye o godzinie 10tey zrana zaczynały się, Konwencya dekretowała.

HOLLANDYA.

Z *Hagi d.* 28. *Lipca*. W Ameryce Przylądek Dobrey Nadziei dnia 14. Kwietnia w ręku ieszcze był naszym. Kapitan *Munko Muky* tego dnia przybył tam dla oznaymienia o Rewolucyi tu zaszłey, i żadnych, iak pisze, nie było tam ieszcze nieprzyiacieiskich kroków. A zatym nadzieie posiadania tey ważney osady, które przez kilka iuż niedziel łechtały Anglików, dotąd omylne były.

Dziś przedsięwzięto rozpuszczenie Gwardyi, Jazdy, Dragonii, i Piechoty. Wszystkie woysko musiało stanąć na placu exercerunku w *Koekamp* z końmi i wszelkim ekwipażem. Przeczytano Rezolucyą Reprezentantow, to iest: że są uwolnieni. Jazda nic nie dostaię prócz Płaszczow i Matelzakow, Dragonia Moderunek i Kołpaki, z Infanteryi każdy swóy Matelzak dostał, Paszport i 5. złotych. Pochwalono ich wierność. Skassowanie zaś przypisano niemożności, gdyby w Rzpltey przy prawidłach ró-

wności Regiment miał iakowe pierwszeństwo. Dozwolono Cudzoziemcom udać się do swych oyczystych siedlisk, i ofiarowano wszystkim expektatywę, ieśliby służyli w nowych Brygadach.

Gdy iuż donieśliśmy, że Reprezentanci Hollandyi dekretowali, aby się Norodowa rozpoczęła Konwencya, oczekiwane są teraz kreski innych Prowincyi, w okoliczności tey materyi, aby tak wielkie dzieło przyszło do skutku.

Wczora w Amsterdamie z górą 100. Obywatelskich Kanonierów na Rzece *Helder* wsiadło na statki, którzy tę część Hollenderskich brzegow przeciwko iakowymkolwiek nieprzyiacielskim zamachom maią zabeśpieczać.

N I E M C Y.

Z Kolonii d. 24. *Lipca.* Francuzki Reprezentant *Gillet*, który dla swego sposobu myślenia powszechnie iest kochany od ludu, i Generał *Jourdan* przybyli tu do nas wczora zrana. Tuteysza Generalność ieździła na brzegi Renu, a po południu była Konferencya u Reprezentanta *Gillet* w przytomności Generała i Stabs-Officerów. *Gillet* ma mieć ważne zlecenia od Deputacyi ocalenia. Że przeyście Renu wkrótce nastąpi, wszyscy powszechnie mówią. Wczora około godziny 3tey wieczorem 30. wozów z belkami mostowemi i dylami tu przybyło. Żądane 250. koni dla przewiezienia tego ciężaru natychmiast dostawiono, i niezwłocznie wysłano ten transport do *Neuss*. Przeszłey nocy różnych Cieśli sprowadzono. Francuzi znaczne nadgrody w gotowych pieniądzach przyrzekli tym woyskom, które nayprzód Ren przeydą.

Z Weiss d. 24. *Lipca.* Dzień i noc 150. Cieśli pracuie tu nad przygotowaniem 15. stopowych belkow do mostu. Bliskie przeto Francuzow przez Ren przeyście zgoła naymnieyszey niepodpada wątpliwości. Nastąpi zapewne, iak ze wszystkich przygotowań można dochodzić,

po wyżey i niżey *Kolonii*. W naszych okolicach pełno iest Republikanow.

Z Wesel d. 28. *Lipca.* Z różnych mieysc tu donoszą, że Francuzka głowna siła w kraiach między *Mozą* i *Renem* zupełnie iest ściągnęta, i że powszechnie takie przygotowania czynią się, że bliskie przebycie Renu postać nową rzeczy okazać może. Dnia 22. Francuzki Kommendant w Kolonii 80. Cieśli, a przed kilką dniami wiele sztab żelaza (pewnie na klamry) rekwirował, co też niezwłocznie uskuteczniono. W *Weiss* o półtory mili po wyżey Kolonii ściągnęli Republikanie z Renu część statkow ciesielskim sposobem zrobionych i na belki porznąć kazali, podobnież uczyniono o milę niżey Kolonii.

SZWAYCARYA.

Z Bazylei d. 21. *Lipca.* Negocyacye pokoiu znowu się tu żywo rozpoczynaią. PP. Abel i Kaempf od Xcia Würtemberskiego przysłani dokładaią starania, iżby cały Szwabski cyrkuł w zupełney był neutralności. Jest nadzieia, że to wkrótce do skutku przyidzie.

Pokoy między Francyą i Hiszpanią podpisany iest dnia 22. z iedney strony przez Pana Barthelemy Posła Rzpltey, a z drugiey przez Kawalera Yriarte Ministra Pełnomocnego Króla Imci Katolickiego.

Seym Rzpltey Szwaycarskiey zgromadzony w Fraunfeld, zatrudnia się ugodą poróżnień między Xciem Opatem de S. Gal, i iego poddanemi. Także ułatwia sprzeczki od dawnego czasu trwaiące między Kantonem Zurich i Schweitz względem żeglugi po iezierze Zurich.

Z Konstancyi d. 15. *Lipca.* Listy z Turynu pod datą 2. Lipca donoszą, iż woyska Francuzkie Nicyą opuściły, a Cesarskie tamże weszły, ale gazety z tegoż Miasta pod tąż datą ieszcze o tym nic nie wzmiankuią, tylko wyrażaią, iż prawe skrzydło Francuzow pomknęło

się do Alessio, a lewe opuściło stanowisko Nayświętszey Panny Anielskiey.

W okolicach tuteyszych Bazylei, i we Włoszech, mocno rekrutuią dla Xcia Condeusza. Wielu dobrowolnie spieszy pod chorągwie, do których liczne Angielskie pieniądze wskazuią drogę.

Proklamacya także Xcia Condé wielu pociąga dezerterow od woysk Republikańskich oderwanych. Temi dniami 60. ich przybyło, których uprzedzała muzyka. Stanąwszy przed Xciem w paradzie grali marsz ça ira, lecz niektóre strofy do okoliczności odmienione były.

Gdy P. Precy Ludwikowi XVIII. prezentowany był w Veronie, i chciał rękę całować, umknął tey Xże mówiąc: iż obrońca Lugdunu wybornie może ucisnąć swego Króla.

WŁOCHY

Z Rzymu d. 2. *Lipca.* Kawaler Azzara Minister Hiszpański przy Stolicy S. prezentował dnia wczorayszego następuiący list Oycu S. Hrabiego Prowancyi, który donosi tak o śmierci Syna Ludwika XVI. iako też o swoim następstwie na tron Francuzki, maiąc sobie za szczęście zwać się odtąd synem starszym Kościoła.

z *Werony* 1795.

NAYŚWIĘTSZY OYCZE.

Przerażony mocną żałością, donoszę Waszey Swiątobliwości o śmierci Ludwika XVII. mego nayszanownieyszego Pana i Króla, który musiał paść ofiarą d. 8. Czerwca pod ciężarem przykrego z nim obchodzenia się, którym nie przestawali go dręczyć zaboycy Nayiaśnieyszego Króla iego Oyca. Gdym został Chrześciańskim po zaszłey tey śmierci Królem, czuię obowiązkow moich obszerność, które na mnie tak piękny tytuł wkłada. Jakoż naypierwsze usiłowanie moie będzie, iżby kwitnęła w mym Króleśtwie Religia Katolicka Apostolska i Rzymska. Wasza Swiątobliwość iuż od czasu dawnego zna moie

sentymenta uszanowania Jego Osoby; i przywiązania do S. Stolicy. Obydwie te własności znaydziesz Oycze Swięty w pierworodnym Synu Kościoła. Proszę o błogosławieństwo Pasterskie, i iestem

Wasz nayprzywiązańszy Syn Ludwik.

W dzień SS. Piotra i Pawła, Ociec Swięty z okoliczności tego festu, rozdawać kazał medale, które z iedney strony reprezentuią twarz Oyca S. z drugiey Papież przyimuie Biskupow, Prałatow, Zakonnikow i Zakonnice, tudzież Xięży Emigrantow Francuzkich z wyrażeniem tych słow, *Clero Galliæ pulso hospit: & alim: præstitæ*

Już to raz 8smy od wstąpienia swego na tron Papież uczynił manifest przeciwko nie dopełnieniu hołdowniczey ceremonii, którą dawniey Królowie Neapolitańscy i teraznieyszy ieszcze przez Posła swego w Kościele SS. Piotra i Pawła publicznie wykonywał, ofiaruiąc Oycu S. kartę na 12. tysięcy szkudow i konia białego.

Skarb Kościelnego Państwa barzo iest w niedobrym stanie, kazano już przedawać dobra allodyalne, wszakże te nie są dostateczne do zaratowania nagłych potrzeb. Po uczynionym bilansie długow Narodowych okazało się, że te powiększone są w tym Roku do 8. millionow szkudow.

Dla dania więc ratunku w tak przykrych okolicznościach, podano srzodki, aby zgaszone były niektóre Klasztory, tudzież aby zbyteczne Kościołow srebra zprzedano, aby cenę podatku na sol podniesiono, i aby nakoniec od karet opłata i pogłówne od ludzi dworskich wyznaczone były, doradzano. Te proiekta oddane są Kongregacyi Kardynałow do roztrząśnienia.

Listy z Neapolu donoszą, że tam znowu iednego poimano Szefa spisku. Miał wybuchnąć w wielki Piątek, ale wcześnie postrzeżono układy.

DODA-

DODATEK DO... Nru 63.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

We Wtorek d. 11. *Sierpnia R.* 1795.

---

z Grodna.

ZALECENIE

Sciągaiące się do sprawy JPP. Ogińskich *wszystkim Ziemskim i Grodzkim Sądom znayduiacym się w Wielkim Xięstwie Litewskim.*

Ponieważ zaleceniem moim pod dniem 1, (12.) Kwietnia Roku teraźnieyszego wydanym zastanowione iest rozpoznanie wszystkich Processow do Dóbr Hetmana i Podskarbiego *Ogińskich* regulowanych, a to końcem rozsądzenia onych (podług teyże daty, i podług dziś wychodzącego Uniwersału) w ustanowioney ku temu w Mieście Grodnie Kommissyi; nakazuię zatym wszystkim Sądom Ziemskim i Grodzkim w Wielkim Xięstwie Lit: aby Sprawy w Regestra sądowe przeciwko tymże *Ogińskim* zapisane wykassowali; że zaś takowey Kommissyi poruczone iest rozdystyngwowanie ich maiątków, i rozpoznanie które są długi sprawiedliwe, obowiązuię przeto rzeczone Sądy Ziemskie i Grodzkie:

1.) Iżby Extrakta wszelkich tranzakcyi i dokumentow przez Hetmana i Podskarbiego *Ogińskich*, tak między sobą, iako i z ich wierzycielami o Dziedzictwa, Zastawy, Arędy, długi, i w iakichkolwiek umowach stanowionych, a w Aktach znayduiących się, do Kommissyi w przeciągu Niedziel sześciu od daty odebrania tego zalecenia, do Grodna przysłały.

2.) Wszakże dla uniknienia zatrudnienia; na osobnym regestrze maią być fpisane te tranzakcye, które fą zrobione przed dniem 14. (25.) zefzłego Mca Maia, to iest przed ustanowieniem Kommissyi, a na osobnym te, któreby się po tey dacie okazały.

3.) Takowe Regestra wspólnie z Extraktami powinne być przysłane, i odtąd niewolno będzie ani fpraw przeciw *Ogińskim* i ich maiątkom, ani też imieniem ich tranzakcyi od kogożkolwiek przyimować, gdyż przez to zapobieży się wszelkim podstępom i ofzukaniom w poszukiwaniu długow i pretensyi niefprawiedliwych, a przynaymniey oboiętnych.

4.) Sprawy iednak, które się nie ściągaią do długow i umow o Dobra, lecz fą fukcessyine w pofzukiwaniu Dziedzictwa Dóbr przez *Ogińskich* zapossydowanych, o zwrót Dóbr wziętych na zastawę, i tym podobne, rozpoznane wprzód będą według Prawa w naznaczonym na to Sądzie Ziemskim Powiatu Grodzieńskiego pod assystencyą i instancyą Adwokata skarbowego do Kommissyi wybranego, w którym to fądzie wfzyfcy w tych obiektach fprawy maiący stanąć i rozprawić się powinni.

5.) Sąd Ziemski Grodzieński w rozsądzeniu tych fpraw fatysfakcyi fwoiemu wyrokowi nienakazuiąc, odeszle fprawę do Kommissyi dla zgodzenia oney z ciągiem całego dzieła.

6.) Nakoniec Sądy Ziemskie i Grodzkie w czasie wyż oznaczonym, co do fpraw pomienionych maią przesłać do Kommissyi krótkie uwiadomienie, przez kogo? na którym *Ogińskim*, o którego Dobra? i iakie iest poszukiwanie. W Grodnie Julii 16. dnia 1795. Roku.

(L.S.) *Mikołay Xże REPNIN.*

OBWIESZCZENIE.

Z Wilna d. 3. Sierpnia. Na skutek Dekretu Sądow Jey Imperatorskiey Mci Burmistrzow-

skich Radzieckich Wileńskich, w Roku niniey-szym 1795. na dniu 13. Czerwca zapadłego, kredytorowie i pretensorowie Sław: Pana Tadeusza *Jachimowicza* Kupca Wileńskiego, aby od daty umieszczenia w Gazety niniejszego Obwieszczenia pretensye do maiątku tegoż pod konkurs oddanego za niedziel sześć przed Sądem Burmistrzowskim Radzieckim Wileńskim produkowali, gdyż inaczey wedle deklaracyi wyroku Sądowego w utratę swych pretensyi że podpadną, obwieszcza się.

ANGLIA.

Z Londynu d. 25. *Lipca.* P. *Pitt* znaczne politowania swego nad ludu niedostatkiem począł okazywać dowody. W dwoch Parafiach w których iego wieyskie są rezydencye w Hrabstwie *Holliwood* kazał dla ubogich co tydzień po 200. funtow mięsa wydawać.

Nikogo iuż prawie nie widać tu w upudrowaney głowie dla oszczędzenia mąki, która się dotąd marnie trwoniła. Dobrze tedy, że Minister znaczne iuż dochody z taxy pudrowania się zebrał, póki nienastąpił teraźnieyszy niedostatek pudru i chleba.

Bunt ludu pospolitego dla drożyzny żywności wszelkiey trwa ieszcze mimo usilnych ostrożności tam i owdzie poczynionych. Na ulicy *Holborn* w Londynie przed kilką dniami znowu był tumult z przyczyny werbunku, ale ten uspokoiony wkrótce został przez Sędziow pokoiu i przez Milicyą.

Głoszą, iż Pan *Pitt* znowu zamyśla utworzyć podobną pożyczkę iak przeszła była, pod kondycyami temiż, i na podobnyż interess i potrzebę.

W Szkocyi w *Edimburgu* 5. żołnierzy, którzy bunt wzniecić usiłowali, przez Krigsrecht

na śmieć osądzono, i dwoch iuż exekwowano, którzy sobie losem śmierć wyciągnęli.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 22. Lipca. Po tylu dekretowanych iuż artykułach nowey Konstytucyi, ziawiła się niespodziewana przeszkoda, która się zdaie prace Konwencyi wstrzymywać. Chciano moc prawodawczą rozdzielić między radą dawnych (*des Anciens*) i Radą 500, lecz Deputowany *Sieyes* wczora miał w Konwencyi mowę tyczącą się tego obiektu, i podał opis wcale inny organizacyi rządu. Proponuie on trzy zgromadzenia rządowe. Pierwsze nazwał *Trybunał*, który się ma składać z trzy razy tak wielu Członkow, ile iest Departamentow, i te Członki publicznie sessye odbywać maią. Drugie zgromadzenie nazwał *Rząd*, który z 7miu Reprezentantow ma się składać, i ci nie będą odbywać publicznie swych sessyi. Trzecie nazwał *Prawodawstwo*, do którego 9. razy tyle Członków ma być obranych, ile się znayduie Departamentow.

Oprócz tego proponuie konstytucyine sądownictwo (*le Jury*) które z trzech-20stych Członkow do prawodawstwa wchodzących ma się składać.— *Thibaudeau* i *Daunou* uskarżał się, że *Sieyes* swego proiektu wprzod nie podał, aby Kommissya 4ty ten plan roztrząsneła. Żądał zatym *Sieyes*, aby takowy proiekt Kommissyi był oddany, co też Konwencya dekretowała.

Armia Republikanow w *Vendée* wynosi do sta tysięcy.

Przeszłey niedzieli przysięgli i nieprzysięgli Xięża złożyli nakształt Synodu, z pierwszych 23. dawną swą przysięgę zacofneło. Wszyscy zatym złączyli się w dobrey żyć zgodzie. Poczym dali sobie braterskie nawzaiem ucałowanie. Po odprawionym zaś tym niby Synodzie, we wszystkich Katolickich kościołach śpiewano *Te Deum Laudamus*, i ieszcze potym innych 15. przysięgłych Xięży swą zacofneło przysięgę, ponieważ

Oyciec S. dla uczynienia tey zgody przysłał do wszystkich Duchownych we Francyi Bullę, przez którą iedynie ci Xięża, którzy dawney trzymaią się przysięgi od iedności wyłączeni zostaią, póki swych przysiąg niezacofną, i przywłaszczonych godności Biskupich niezłożą dobrowolnie.

Zyta w całey Francyi barzo są gęste i kłosiste, zbywa tylko na robotnikach. Do tak plennego źniwa naiemnicy sto liwrow, około 150. złot: na dzień żądaią. — Waleczny kommendant wyspy *Belleisle* Generał *Boucret*, powtórne żądanie Angielskie poddania się z pogardą Republikańską odrzucił. Był on wprzody Tapicerem.

Dochodzą tu wiadomości, że dla rozerwania na wszystkie strony sił naszych, Anglicy wylądować chcą znowu na brzegi Normandyi, a inną swą Dywizyą ułożyli od brzegow śrzodziemnego morza na południowe uderzyć Prowincye. Niektóre ich okręta często się okazuią na przeciw *Nieuport*, *Ostendy* i *Dunkierki*, a drugie zdaią się zmierzać ku *Flessingue*, *Texel*, i *Amszterdamie*, gdzie Rossyiskiey zdaią się oczekiwać floty. Gdy te wielkie zamachy balansuią z wewnętrzną Anglii niespokoynością, przyczyną są nam ostrożności naypilnieyszey, ale nierozpaczy.

Znayduie się w tuteyszych pismach list, który Hrabia Prowancyi pod datą 1go Lutego z *Verony* pisał do *Charette*, mówi on w nim, że ma dobrą sposobność przesłania mu tego listu, i że Regent Królestwa musi być w porozumieniu złym u Człeka, który nowym onego iest sprawcą. Żąda od *Charette* rady, i przyrzeka pośledniey przybyć do iego armii, mówi w końcu swego listu, ieśli przyidzie ten list do ciebie w czasie, gdy będziesz zamyślał bitwę wydać, tedy weź WPan słowo: *Ludwik Swięty* za Parol, a słowa *Król i Regencya* za Hasło.

Ten list, któremu wielu Journalow niezaprzecza, zdaie się, że zbyt poźno przybył do *Charette*, gdyż odpowiedź nań w przyszłym mie-

siącu z obozu *Belleville* iest datowaną. Przyrzeka w niey *Charette* nic nieopuścić, coby zasługowało na ufność, którą ma w nim Hrabia Prowancyi.

Lubo *Legendre* w tych dniach mocno się oświadczył przeciwko Terrorystom, atoli tuteysze Zurnale w iednym go paragonie z *Louwetem* kładną, oba wywołani są za Terrorystow. Nanowo wspomniano, że *Legendre* był niegdyś Rzeźnikiem, a w czasie procefsu Ludwika XVI. niegdyś Króla Francuzkiego wotował, aby ciało onego na tyle sztuk rozsiekane było, ile Departamentow we Francyi, i aby do każdego Departamentu rozesłane było po sztuce na pamiątkę tey kary, na iaką zasłużyła tyrannia.

Wiele iuż to było skarg przeciwko *Legendre*, zawsze on iednak potrafił z pośrzod nastawionych nań sieci wyśliznąć się.

Z *St Malo* pod datą 15. donoszą, iż dway Kanonierowie odkryli spisek, za pomocą którego tamto miasto Emigrantom i Anglikom poddane być miało.

Anglicy krążą ieszcze ustawnie blisko naszego Portu. Szouanowie znayduią się ztąd o 2. mile. Na różnych mieyscach zbici są i odparci. Zawczora przybył tu Battallion z *Rennes*. Oczekuiemy ieszcze licznych woysk, a nawet potrzebuiemy onych dla powściągnienia Aristokratow i Emigrantow.

Obywatel *Chappe* tak wydoskonalił swóy Telegraf, iż gdyby potrzebne kommunikacye przygotowane były, tedyby dekreta Konwencyi naydaley w pół godziny z samego Paryża do nayodległeyszych granic Francyi doniesione być mogły.

W *Mezieres* dnia 19. siedmiu Terroristow ścięto, którzy wprzody Członkami Deputacyi Rewolucyiney w *Remach* byli, i Municypalnych w *Sedan* wymordować kazali.

W Gazecie wczoraiszey Narodowey pod tytułem *Gazette Nationale de France* barzo ostre uwagi i przekładania względem listu poczyniono, któren Hrabia Prowansyi dnia 24. Czerwca z *Verony* do Xcia *Condè* pisał, a w którym wyraża, że on, iako Henryk IV, swe Królestwo chce pod swe panowanie podbić.

NIEMCY.

Z Wiednia d. 22. *Lipca.* Arcy-Xiąże Jozef nominowany iest *Locum tenens* w Węgrzech. Jest to urząd, który za czasow Maryi Teressy, i dawniey exystował, gdy niebyło Woiewodow.

Sądzą, że teraz pokoy z Niemcami i Francyą daleko iest bliższy, niż dotych czas mniemano.

Z Semlina pod datą 9. donoszą — Buntownicy wyszli teraz co do iednego z *Belgradu.* Wielki Sułtan wydał rozkaz wszystkich wygładzić, i 2. Dukaty nadgrody za każdą głowę zabitego przeznaczył, a 4. ieśliby żywcem którzy byli przystawieni. Ci natychmiast bywaią duszeni. W samym *Konstantynopolu* miał być rozruch do buntu podobny, do czego drożyzna i nowe urządzenie Janczarów dały pochop. Dowodzcy rozruchu są aresztowani.

Z Frankfurtu d. 26. *Lipca.* Z okolic Moguńckich odeszłe Francuzkie woyska są zastąpione przez inne od Niższego Renu przybyłe.

Do *Lorch* 7,000. Austryackiey Infanteryi z pod Moguncyi przymaszerowało, która z licznemi Pontonami ku Renowi krók swoy pospiesza.

W *Ulm* dnia 13. t. m. czuć się dało trzęsienie ziem.

W kraiu Wdy Ryńskiego wieśniacy 5tą część wszelkich owocow muszą dostawiać Francuzom.

WŁOCHY.

Z Medyolanu d. 12. Lipca. Hrabia Prowancyi w krótce ma opuścić Veronę dla zbliżenia się ku granicom Francuzkim.

Zona Hrabi Prowancyi rezyduiąca w Turynie od tamecznego Dworu otrzymała uroczyste powinszowanie z przyczyny otrzymania Korony od iey męża pod imieniem Ludwika XVIII. Do samego zaś Hrabi Prowancyi Król Sardyński wysłał uroczystą Deputacyą dla powinszowania mu szczęścia wstąpienia na tron Francuzki.

W Cagliari Mieście stołecznym wyspy Sardynii panuie wielkie nie ukontentowanie, a mieszkańcy walcząc z sobą krwią własną farbuią ziemię.

Rząd Genueński wszystkich mieszkańców do obrony Oyczyzny wezwał zachęcaiąc: aby każdy brał się do oręża przeciwko gwałtownościom. Już 30,000. broni między Genueńczykow rozdzielono, każdy żywo się uzbraia z pełnym entuzyazmem, gdy zamiast neutralności, postępuią z tym kraiem iako z podbitym.

W Porcie Vado widzieć się daie teraz Austryacka bandera zamiast Genueńskiey, która rozwinięta była, póki to mieysce Francuzi trzymali.

Port wspomnionego mieysca iuż pełen iest kaprow, na których Austryackie i Sardyńskie bandery wiszą. Nie mało iuż okrętow Genueńczykom zabrano.

DONIESIENIE.

Podaie się do wiadomości, iż z mocy Rezolucyi Magistratu Miasta Warszawy, Kamienica pod Numerem 101. *przy Ulicy* Piwney *sytuowana z gruntem dziedzicznym po niegdy Szl:* Rożańskim *pozostała, iest na publiczną Licytacyą wystawiona: takowa Licytacya na Ratuszu Miasta Warszawy d.* 13. *Sierpnia Roku* 1795. *o godzinie trzeciey z południa odprawiać się będzie; życzący takowey Kamienicy nabyć, maią się w dniu wyżey wyrażonym osobiście znaydować.*